

→E←
 →M←
 ←K→
 ←V
 M↔K
 ↑T↓

→Elképzelések← (Imaginations)
 →Múzeum← (Museum)
 ←Kontextus→ (Context)
 ←Visszatekintés (Retrospect)
 Műfajok ↔ között (Inbetween Genres)
 ↑Térrács↓ (Space Grid)

A Kiscelli Múzeum – Fővárosi Képtár
 és a tranzit.hu közös kiállítása

2018. október 13. – 2019. február 28.

BTM Kiscelli Múzeum – Fővárosi Képtár,
 1037 Budapest, Kiscelli u. 108.

Felelős kiadó: Dr. Farbaky Péter,
 a Budapesti Történeti Múzeum főigazgatója

További információ:
kiscellimuzeum.hu
fovarosikeptar.hu
hu.tranzit.org/hu

An exhibition by the Kiscell Museum – Municipal
 Gallery and tranzit.hu

13 October 2018 – 28 February 2019

Budapest History Museum, Kiscell Museum – Municipal
 Gallery, 1037 Budapest, Kiscelli u. 108.

Publisher: Dr. Péter Farbaky, director general
 of the Budapest History Museum

More information:
kiscellimuzeum.hu/eng
hu.tranzit.org/en

1971
 PÁRHUZAMOS
 KÜLÖNIDŐK

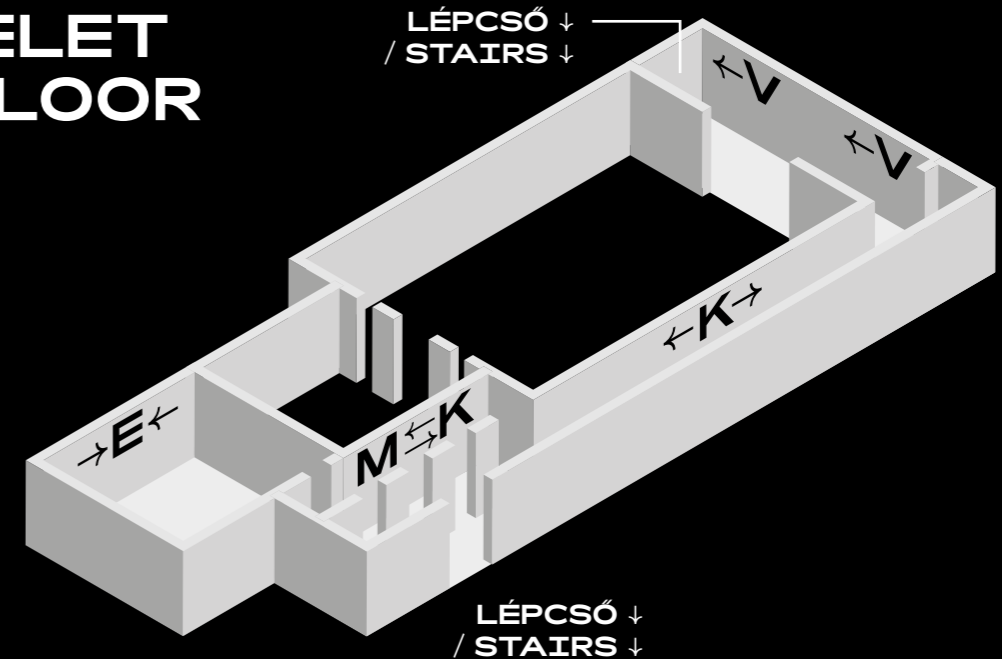
1971
 PARALLEL
 NONSYNCHRONISM



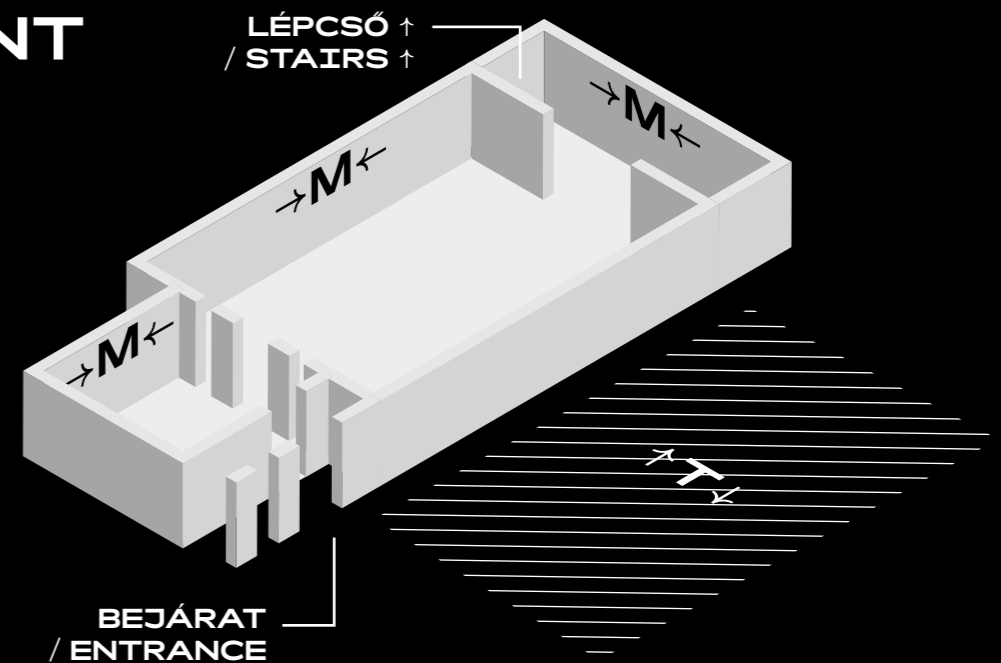
2018. október 13.
 → 2019. február 28.

13 October 2018
 → 28 February 2019

1. EMELET
 / 1ST FLOOR



FÖLDSZINT
 / GROUND
 FLOOR



1971 PÁRHUZAMOS KÜLÖNIDŐK

A kiállítás két, egykorú műcsoportból indul ki, és ezeken keresztül mutat rá a Kádár-korszak képzőművészetének párhuzamos jelenségeire. Két meghatározó művész-generáció összetett viszonyrendszerét vizsgálja, anélkül, hogy esztétikai vagy történelmi ítéletet mondana. Igyekszik feltárni és bemutatni a műveket, létrejöttük közegét: az eltérő és egyidejűleg létező művészetfogalmakat, az egymással szembenálló pozíciókat, vitákat, és végső soron a hatalom és művészet bonyolult kapcsolatát.

A kiindulópont mindkét esetben 1971, és tágan értelmezve az 1968–1973 közötti időszak, melyben részben azonos történeti „erőtényezők” hatnak: az új gazdasági mechanizmus légköre, a magát a modernitás pártfogójaként látó és láttató hatalom, melynek viszonya a képzőművészet legújabb irányzataihoz épp bizonytalanokdó. A kiállításon két nemzedék lép színre, közöttük számos kapcsolat kimutatható.

(→**M**←) A Templomtérben olyan művészek munkái láthatók, akik az ötvenes években a szocialista realizmus kívánalmaihoz igazodtak, majd a kultúrpolitika enyhülését követően művészileg továbbléptek, modernizálódni tudtak. Műveik tökéletesen megfeleltek az 1956 után meghirdetett politikai programnak, a sztálinizmussal szakító, modern szocialista állam eszményének, ezért szakmai pozícióikat sikeresen megerősítették. Történetük 1971-ben, a jelen kiállítást rendező intézményhez kapcsolódik. A Budapesti Történeti Múzeum (melyhez a Kiscelli Múzeum tartozik) újonnan megnyitott budavári épületében, az építészetileg teljesen átalakított, a múlt emlékét eltörölni szándékozó modern enteriőrökben 1971-ben kultúrpolitikai jelentőségű tárlatok kaptak helyet. Az év tavaszán Hincz Gyula és Somogyi József kiállítása az 1970-es Velencei Biennáléről érkezett, ősszel pedig Domanovszky Endre gyűjteményes anyaga mintegy főpróbája volt a művész 1972-es biennále-szereplésének.

(→**E**←) A másik műcsoport, amelyet az Oratóriumban mutatunk be, a második nyilvánossághoz és egy jóval fiatalabb generációhoz kötődik. A hatvanas évek végén jelentkező művésznemzedék számos kísérletet tett arra, hogy bejusson a művészet intézményeibe, mielőtt ezek kudarcai miatt kialakította volna saját félnyilvános intézményeit. Az egyik ilyen kísérlet Beke László 1971-es *Elképzelés* című felhívásához kapcsolódik, melyben „egy csupán gondolatban realizálódó”, de „pontosan dokumentált” kiállítás anyagához kért műveket 28 fiatal művésztől. A megszólított művészek, többek között Bak Imre, Erdély Miklós, Jovánovics György, Keserü Ilona, Lakner László és Tót Endre a megelőző években egy új, a képzőművészet hagyományos ágait és műfajait meghaladó programmal jelentkeztek. A magyar művésztörténet-írásban az *Elképzelés*-projekthez kötődően 1971-et tekintik a magyar konceptualizmus kiindulópontjának. A kiállításon Beke gyűjteménye mellett most először láthatók azok a lapok, melyeket Kovalovszky Márta művésztörténész a székesfehérvári István Király Múzeumba tervezett *Elképzelések*-kiállításra gyűjtött össze. A kiállítást, mely

szintén a konceptuális művészet első megnyilvánulásait mutatta volna be, végül nem engedélyezték.

(←**K**→) A két mikrotörténeti fókuszú kiállítást egy eseménytörténet kapcsolja össze, mely dokumentumok és eredeti műtárgyak segítségével a korszak (1968–1973) párhuzamos, kultúrpolitika által meghatározott művészeti történéseit, a projektek közvetlen szellemi kontextusát jeleníti meg.

A két *Elképzelés*-akció és a múzeum kiállítás- és gyűjteménytörténete, egy épületben két helyszínen bemutatva, ráirányítja a figyelmet az egyidejű, de a történeti emlékezetben markánsan különváló jelenségekre és végső soron a múlt rekonstrukciójának az összetettségére. Erre utal a kiállítás Ernst Blochtól kölcsönzött alcíme, a *párhuzamos különidők*.

(↑**T**↓) Kaszás Tamás képzőművész (1976) ezek közé a *párhuzamos különidők* közé iktat be újabb alternatív valóságsszinteket és értelmezési tartományokat. A fiatalabb és az idősebb avantgárd nemzedék közötti egyik leg meghatározóbb összekötő Korniss Dezső volt, aki generációjából egyedüliként maga jelentkezett, hogy részt kíván venni Beke projektjében. Kaszás Tamás Kornissnak az *Elképzelés*-projekt számára milliméterpapírra készített *Térrács*-tervét emeli ki, s a Kiscelli Múzeum udvarán létrehozza annak 1:1-es, a képzelet és a megvalósulás határán letáborozó, „félkész” változatát. A kortárs művész beavatkozása a Templomtérre is kiterjed. El Liszickij 1927-ben Hannoverben megvalósított *Absztrakt kabinet*jéből kiindulva teremti meg a hatvanas–hetvenes évek fordulóján született monumentális művek és dokumentumok bemutatási közegét. Kaszás munkája kiállítás a kiállításban: többfunkciós műtárgy, díszlet, Patyomkin-fal, be- és körüljárható, ideiglenes építmény. A műveket és a hozzájuk kapcsolódó elképzeléseket idézőjelbe helyező értelmezési keretet nyújt, és felkínálja a befogadó számára a lehetőséget, hogy saját múlthoz való viszonyát is újraértelmezze.

Kurátorok: Hegyi Dóra, László Zsuzsa, Leposa Zsóka, Róka Enikő, Százados László

(HU)

1971 PARALLEL NONSYNCHRONISM

The starting points of the exhibition *1971 – Parallel Nonsynchronism* are two contemporaneous bodies of artworks, which demonstrate the parallel tendencies of art in state socialist Hungary, during the so-called Kádár era (1957–1989). It examines the complex relationships of two defining generations of artists, without giving aesthetic or historical judgment. The exhibition endeavors to reveal and present artworks and the contexts in which they were produced: different and simultaneously existing concepts of art, opposing positions, disputes, and ultimately the complex relationship between state power and art.

Both case studies date from 1971, and based on this, they are embedded in a broadly understood period between 1968 and 1973, a time in which the historical “force coefficients” were the atmosphere of a major economic reform initiated in socialist Hungary and the cultural policies that saw and wanted Hungary to be seen as a proponent of modernity, but had a still vacillating position regarding the latest trends in then contemporary art. The two case studies from 1971 represent two generations of artists and the manifold connections that can be detected between them.

(→**M**←) Following this bipartite theme, the exhibition has two main sections at the Kiscell Museum – Municipal Gallery: in the now desecrated church interior, in the so-called Temple space, and in the Oratory located in a former Baroque monastery that now houses the Kiscell Museum. In the Temple space, there are works by artists who adapted to the demands of Socialist Realism in the 1950s, and were able to progress and modernize their art following the thaw of cultural policy after the 1956 revolution. Their works were perfectly in line with this post-1956 political program, the ideals of the modern, socialist state of de-Stalinization; hence, these artists were successful in strengthening their positions. In 1971, their story connects to the Budapest History Museum, the parent institution of the Kiscell Museum – Municipal Gallery. In its newly opened Buda Castle building, in the modern, rebuilt interiors, which were to abolish the damages of the war as well as the memories of the past, exhibitions embodying the cornerstones of state cultural policy took place in 1971. In the spring of 1971, the exhibitions of artists Gyula Hincz (1904–1986) and József Somogyi (1916–1993) came directly from the Venice Biennale of 1970, and in the autumn, the retrospective exhibition of Endre Domanovszky (1907–1974) was the quasi-rehearsal for the artist’s participation in the 1972 Venice Biennale.

(→**E**←) The other group of artworks, presented in the Oratory space of the Kiscell Museum, belongs to a much younger generation and to the self-organized, underground scene. This generation—before they established their own semi-public infrastructure—made several, unsuccessful attempts to find their ways into the state-run institutions. One of these endeavors was László Beke’s *Imagination* project. Beke made a call for participation in 1971, in which he requested works realized in A4 sheets of paper

from 28 young artists for an exhibition that would only be “realized in thought,” but be “accurately documented.” The artists he approached, including Imre Bak, Miklós Erdély, György Jovánovics, Ilona Keserü, László Lakner, and Endre Tót presented in the preceding years works that went beyond traditional genres of art. In Hungarian art history writing, 1971 is considered the beginning of Hungarian Conceptual art, based on the *Imagination* project. In the *1971 – Parallel Nonsynchronism* exhibition, for the first time, the collection of László Beke is on view together with the works that art historian Márta Kovalovszky collected—from almost the same list of artists as Beke did—for an exhibition entitled *Imaginations*, which was to be presented in 1972 at the municipal István Király Museum in Székesfehérvár. The exhibition in Székesfehérvár, which would have introduced the first manifestations of Conceptual art to the wider public, was eventually not allowed to be realized by the cultural authorities.

(←**K**→) The two micro-historical case studies of 1971 are linked together by a chronology, which, through documents and original artworks, demonstrate the parallel art events of an era (1968–1973) defined by cultural policy, the direct intellectual context of the showcased projects. The two *Imagination* actions as well as the exhibition and collection history of the Budapest History Museum, displayed in one building in two locations, draws attention to phenomena which took place simultaneously but bifurcated later in historical memory. The exhibition project thus ultimately underlines the complexities of reconstructing the past. This is referred to by the subtitle of the exhibition, borrowed from Ernst Bloch: *parallel nonsynchronism*.

(↑**T**↓) Artist Tamás Kaszás (1976) introduces to this *parallel nonsynchronism* another interpretive layer. Between the younger and older avant-garde generations, artist Dezső Korniss (1908–1984) was one of the most significant point of connection, who was the only one of his generation who volunteered to participate in Beke’s project. Kaszás picks up on the *Space Grid* plan by Korniss, which he made on graph paper for the *Imagination* project, and creates in the Kiscell Museum courtyard its 1:1 “semi-finished” version, bordering between imagination and realization. The intervention of Kaszás extends to the Temple space as well. Based on the *Abstract Cabinet* by El Lissitzky in 1927 in Hanover, he constructs a display cabinet for the presentation of monumental works and documents made at the turn of the 1960s and 1970s. Kaszás’s work is an exhibition within an exhibition: a multi-functional artwork, a scenery, a Potemkin wall, a temporary construction to go in and around. It provides an interpretive framework that draws attention to the vanished political-representative context of these works, and it also offers visitors the opportunity to redefine their own relation to the past.

Curated by Dóra Hegyi, Zsuzsa László, Zsóka Leposa, Enikő Róka, László Százados

(EN)